

bris quoque mutuo committuntur, ac ob id externam superficiem non admodum leuē habere uidentur, sed membranarum inuicē conatarum modo asperā ac fibrosam. Interior eius inuolucrum superficiei, quā testis ipsiusque uasa respicit, laeuis & aqueo quodā humore obducta est, neque ulli penitus corpori conascitur, praeterquam quod elatiori sui parte, quā ex peritoneo procedit, illic peritoneo continatur adnasciturque: quin & inferiori testis parti ualide^h applantatur, non quidem testis corpore, sed humillimae uasis semen a teste deferentis parti, quā id sursum secundum testis humiliora reuoluitur. Ad haec, tenuissimae membranae interuentu praesens inuolucrum interna ipsius superficiei uasorum membranae adnascitur, quae a peritoneo enata, uenae quidē seminali alterā constituit tunicā, arteriae autē tertiā. Atque is cōnexio non orbiculatim ad uasa perficitur, sed secundum rectā duntaxat lineā, quae ad posteriorem uasorum sedem ducitur. Hoc inuolucrum aliquid cum carnosae corporis membrana comune nanciscitur. Vt enim hanc carnosam quibusdā fibrisⁱ aliqua sui parte augeri intertexti ac in musculi naturā degenerare dictū est, sic quoque hoc testis inuolucrum secundum totā ipsius longitudinē posteriori in sede, a peritoneo usque ad humillimā testis partē, carnosas fibras obtinet, & longi strictique cuiusdā musculi naturā refert, quem membranae seu ipsi inuolucro innatum cernimus, nusquam ab inuolucro abscedentem, sed unā cum illo a peritoneo incipientem, & etiā inferiori parti uasis a teste semen deferentis, simul cum inuolucro adnatū. Inuolucrum hoc praeterquam quod testem commodissime integrit, illumque suspensum continet, musculi etiam illius beneficio, quasi uoluntario motu testem sursum allicere sentitur. Porro & musculi huius occasione, quod scilicet ruber ut reliqua caro sit, id inuolucrum^h priuatim appellatum a Graecis arbitror. aut etiam ob uenarum gracilium quae id adeunt frequentiam, quae illi inuolucro etiam ruborem aliquē conciliat. Verum non ignarus quosdā a uagina id Graecorum nomen deducere, nollem de nominibus quae harum particularum innumera uariāque admodum (si modo alibi) occurrūt, uideri contentiosior, id enim mihi fat est, si uerē singula, uti inter discendum apparēt, descripsero, totius capitis ordinem ac nominū liberā impositionem lectori relinquēs. nihil enim in tractatione obstat, quodcumque primū libuerit prius et posterius hic perlegere, atque ex sententia singula nuncupare. Quod praecipue propter alterū priuatim testem ambiensⁱ inuolucrum addendum duxi. Quippe id praeter testis corpus substantiamque nihil omnino amplectitur, testis figurē ad amissimū respondens, aut potius illam efformans. Quippe dura & crassa ac ualida admodum membrana est, testis substantiam utcumque mollem ac sequacem inuoluens. Atque is sanē praesentis inuolucrum praecipuus usus censendus est. dein in hoc conducit, ut ipsius interuentu & medio, uasa testis committenda ipsi adnascantur. Inuolucrum enim laxius, tenuius, molliusque inibi cernitur, quā uasa illi conascantur, quā per reliquam circūferentiam. Et elatiori quidem huius tunicae parti uena ac arteria testis sanguinem spiritumque deferentesⁱ adnascuntur, ac quamplurimi ramuli eam tunicam hic perforantes, in testis substantiam exporriguntur. Praeter illos uerō, frequentes, sed perquam graciles furculi, deorsum in tunicā illius corpus a uena arteria quae deriuantur, in tauris & arietibus instar uitis capreolorum elegantē deducti. In posteriori uerō sede tunicae haec per uniuersam ipsius longitudinem ualidissime adnatos exigit omnes deferentis semen uasisⁱ anfractus testis obductos, inibi etiam undecunque tenuibus ac uisum fugientibus foraminibus pertusa. Ceterum per reliquam exteriorem ipsius superficiē, laeuis & aqueo humore perfusa, nullique penitus parti cōnexa est. Interna uerō superficiei, quā testis substantiam haec tunica continet, undecunque illi substantiae connascitur. Porro hanc tunicam seu inuolucrum a primis Anatomes professoribus, qui testemⁱ *diuolucrum* uocauerunt, *diuolucrum*, quasi supergeminalem dixeris, appellatum fat scio: quicquid alij de testis nugentur capite, qui quum inuolucrum hoc ignorarent, & apud ueteres Graecos *diuolucrum* legerent, praeter elatiorem testis partem, Galeno testis caput procul dubio nuncupatam, aliam effinxerunt particulam, quae parui testis instar, testis imposita, ipsius caput & *diuolucrum* uocaretur. Alij horum errore (quem & Graecorum interpretes mirifice auxerunt) elusi, sed in sectione interim diligentes, quum huiusmodi caput non reperirent, Arabes quosdam imitati, uas aliquod hoc nomine appellandum finxerunt, quod inter testem & uenam ac arteriam, quae praesenti inuolucro primū adnascuntur, medium posuere, eam fortasse semē deferentis uasis particulā ita appellantes, quae ipsius est principium, & in posteriori testis sede elatiorem ipsius sedem orbiculatim aliqua ex parte cōplectitur. Sed quū ex resectione horū nuge etiam leui opera obseruetur, postposita nominū cōtentione, hanc ex proprijs cuiusque testis tunicis alterā habeto, & *diuolucrum* ueteribus etiam Graecis appellatā scito, nūc uasorum ductui mentē alacriter accommodans. Ad singulos enim testes singulē pertingūt uenae, ac itē arteriae ortu differētes. Vena namque dextrū accedēs testē, a uenae cauae caudice demissius quā uenarū ad renes exporrectarū origines pendēt, principium ducit: non quidem a dextro caudicis latere, sed ex superiori anteriori uenae ipsius sede

Testis musculi exteriori ipsius inuolucro innatus.

Intimus testis inuolucrum.

Vasorum testis sanguine ac spiritui deferentium nomen, mox ex ortus.

sede ad dextrum modicē declinans, oblongo quasi & crassiusculo tubere exoritur, ac sensim oblique uersus dextrum latus protensa, peritonaeoque suffulta deorsum fertur. Sinistri testisⁱ uena non a cauae caudice principium mutuatur, at elatius multo quā dextra enascens, ex uenae sinistro reni exporrectae humiliori sede originem habet. Atque in hunc modum plerumque uenarum ortus cernitur. uerum quandoque, sed rarius, a sinistro cauae caudicis latereⁱ ramulum exporrigi conspicias, qui deorsum ad sinistra repens, sinistrae seminali uenae commiscetur, ac cum illa coit. Galenusⁱ idem & dextrae seminali uenae aliquando cōtigisse testatur, quod scilicet a dextri renis uena egrediens furculus, deorsum protenderetur, & uenae commisceretur a cauae caudice principium exigenti. At nescio quid Prometheus in mentem uenerit, qui suis somnijs hominem in cathedra fingentes, dextram seminalem uenam a dextri renis uena, sinistram uerō ex cauae caudice toties enasci docent, quoties sinister ren dextro elatiorem sedem occupat: quasi uerō dextra uena non demissius multo, quā renum uenae, initium duceret: & quia plerumque dextri renis uena nimis elata esset, testis dextri uena a cauae caudice deriuaretur. Nos crebro eum renum obseruauimus situm, sed dextri testis uenae aliud principium semel duntaxat, quamuis tunc utriusque lateris seminales uenae a renum uenis principium ducebant. Porro seminales uenae, ad hunc modum deorsum protensa peritonaeo fibrosis nexibus qui in alteram earum degenerant tunicam committuntur, coniuges arterias sortitae. Vtraque enim arteriae humilium quā dextrum testem petentis uenae principium consistit ē directio, & sibi proximae ex elatioris anterioris uenae magnae arteriae sedis medioⁱ promuntur, ac dextra quidem cauae uenae caudicem (quod parum a Galeno animaduersum miror) conscendens, deorsum oblique ad dextri testis uenam properat. Sinistra uerō sui lateris uenam accedens, non semel mihi defuisse uisa est, sinistri testis uena solito tunc longē ampliori. Ab arteria uerō sinistro reni communicata illam enasci, uix unquam occurrit: quanquā id interdum accidere posse, non eo inficias, quod tamen crebrius par uenarum & arteriarum testes petentium (uti passim Galenus docet) obseruetur exortus, nequaquam cōcessero. Dextra uena & arteria (idem de lateris sinistri uasis subaudito) sese inuicem contingentes, peritonaeo uti dicebā incumbunt, & ipsi fibrosis membranis uenae nexibus alligatae, decliuesque in dextrum protensa, super urinarii meatū ex dextro rene urinam uescicae deferentē ducuntur, peritonaeo in progressuⁱ tenues ac perquam graciles furculos diffundentes. Quum primum uerō uasa haec ad pubis usque ossis sedem peruenerint, quāⁱ septimus femur mouentium musculus supra coxendicis os deorsum uersus minorem femoris processum fertur, illa peritonaeum iuxta internum eius musculi latusⁱ permeant, & ex magna peritonaei amplitudine procidentia inⁱ exterius testis peculiari inuolucrum quod hic a peritonaeo ducit principium, pertingūt, unā cum neruulo ad testes usque producto, qui interdū a sexti paris neruorum cerebri propagine costarū radicibus exporrectaⁱ diducit, interdū uerō a uigesimo primo spinalis medullae neruorum pari. Porro peritonaeiⁱ foramen uasa cum neruo transmittens non ita patet, ac si quis ori pennam inderet, aut eadem chartā hanc pertunderet, sed peritonaeum exactissime uasorum lateribus, ipsarumque tunicā, quam in progressu adhuc in magna ipsius cauitate uasis exporrigit, conascitur, tutō ipsa non secus transmittēs, quā septum & quibus id succingitur membranae stomacho & uenae cauaeⁱ uiam offerit. Simulatque uerō uasa illud peritonaei foramen superarunt, ex dextro quodāmodo latere rursus oblique deorsum in sinistra ad dextri testis elatiorem sedemⁱ ducuntur, arteria non amplius uenae duntaxat, ut in reliquo processu, accumbit, fibrisque membranis tantumⁱ cōnectitur, sed uaria quadam peculiari ratione uena cum arteriaⁱ coit, & ambae inuicem cōmifcentur, corpusque unum pyramidis anterius posteriusque depressae instar efformāt, cuius quidem conum uasa ubi primū inuicē permifcentur efficiunt, basim uerō ea sede qua elatiori testis parti committuntur. Per uniuersum hoc corpus ramorum myriades inuicē complexi obseruātur, non quidem omnes rectā deorsum procedētes, sed alij partim rectā, partim orbiculatim, partim transuersim, alij alio modo inuicē implicari apparēt: impossibile est, unam ductus seriem unum uenae ordinē inibi animaduertere. Neque etiam, quod alij traditum est resectionis professoribus, hic expēdere ualeo, quoniam pacto maiore dextri lateris quā sinistri uasorum implexum fieri nugentur, quū mihi hac ex parte uasorum nullum conspiciatur discrimen, & aliunde profectō quā a maiori illo minori uenae implexu masculorum sceminarumque pendet procreatio. Porro quum tot ramorum in membrana illa quam peritonaei uasis inibi offert, quā illi fibrosis nexibus haerent, implexus fiant, corpus id nidum erucis uidelicet aut lumbricis oppletum referre uidetur, aut etiam senioris rustici, aut baiuli surae, temporum uenae cutem uaricibus turgidam. Vt enim multifariam in illa uenae inaequaliter exuberantes errabundo ductu feruntur, ita quoque in hoc quod narramus corpore, uenae seminales ac arteriae innumerae soboles oberrant. Perquam raro enim accidit, uarices

A dextro ductus.

Vena cum arteria cōmixtio et implexus.